

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DE SALVARE
DIN AȘEZAREA GETICĂ DE LA BURSUCI,
COMUNA EPURENI, JUDEȚUL VASLUI,
DIN ANUL 1987

VASILE PALADE

În vara anului 1987 au fost întreprinse lucrări de îmbunătățiri funciare pe raza satului Bursuci, comuna Epureni, județul Vaslui. Cu acest prilej în partea de est-sud-est a satului în punctul numit „La Rîchi” a fost identificată o așezare getică, pe suprafața căreia au fost dezvelite și distruse, în mare măsură, câteva locuințe, iar materialul arheologic, constînd în cea mai mare parte din ceramică, a fost dislocat și deplasat. Un mic sondaj de salvare, în zona mai puțin afectată, a dus la identificarea unei locuințe pe jumătate adîncită în sol din care se mai păstra doar latura sudică, lungă de 2,90 m și aproximativ 0,60 — 1 m lățime pe toată lungimea acesteia. În pămîntul de umplutură de aspect cenușos, de pe suprafața locuinței, spre bază, se aflau numeroase fragmente ceramice lucrate cu mîna, câteva fragmente lucrate la roată din pastă cenușie sau cenușiu-gălbuie și o fusaiolă din lut. În umplutură se aflau de asemenea numeroase oase de animale de talie mică și mijlocie.

Podeaua locuinței se afla la 0,40 m adîncime de la suprafața actuală a solului pe latura sudică spre pantă. Pe această bază se poate aprecia că este vorba de o locuință puțin adîncită în sol de formă rectangulară cu colțurile rotunjite. Spre colțul de sud-vest se afla o vatră, de formă ovală, amenajată probabil, direct pe podea, cu diametrul de 0,60 x 0,80 m. Forma și dimensiunile acesteia au fost stabilite pe baza pămîntului calcinat de culoare cărămidie-negricioasă de sub vatra răzuită de lucrările actuale amintite, cu 0,02 m sub podea. Cu prilejul sondajului respectiv au fost adunate, din pămîntul deplasat de pe suprafața locuințelor distruse, numeroase fragmente ceramice, toate aparținînd, după cît se pare, aceleași etape de locuire surprinse pe podeaua locuinței păstrată parțial.

După cum am amintit deja materialul arheologic descoperit atît în umplutura locuinței cît și în pămîntul dislocat, îl formează ceramica lucrată cu mîna și doar câteva fragmente lucrate la roată.

În cadrul ceramicii lucrată cu mîna, cele mai numeroase fragmente provin de la oale de dimensiuni mijlocii și mici. Se întîlnesc de asemenea și fragmente provenind de la oale mari, de provizii, cît și de la străchini, căni și cîuțe etc.

Unele dintre vasele lucrate cu mîna sînt realizate dintr-o pastă grosieră, avînd cioburi pisate, în granule mari în compoziție. Există fragmente care provin de la vase lucrate dintr-o pastă nisipoasă, aspră la pipăit, cu cioburi pisate mărunt în compoziție. Alte fragmente provin de la vase lucrate dintr-o pastă cu mult nisip cu granule mari și cioburi pisate mărunt ca degresant, conferind vasului un aspect zgîrnîțuros. Se întîlnesc de asemenea fragmente provenind de la vase lucrate dintr-o pastă semifină, bine omogenizată, realizată din argilă cu nisip fin și cioburi pisate mărunt în compoziție. În funcție de procentajul de calitate argilei, cît și al degresanților utilizați, se pot distinge și alte subcategorii de pastă din care se lucrau diferite tipuri de vase cu mîna.

Ceramica lucrată cu mîna a fost arsă în nuanțe cenușii-gălbui sau negricioase, și gălbui-deschis, cele mai numeroase avînd suprafața mată. Apar și fragmente de culoare cenușie-gălbuie sau negricioasă cu suprafața lustruită; mai rare sînt cele acoperite cu angobă neagră lăcioasă la suprafață.

În privința formelor, cele mai numeroase sînt oalele de dimensiuni mijlocii cu corpul ușor bombat, cu deschiderea maximă la partea superioară, și buza cu marginea dreaptă, teșită la interior, sau subțiată (fig. 1/4, 6, 12, 16, 20, 21; 2/1). La fel de numeroase sînt oalele cu corpul în formă de ciopot sau „sac“ avînd buza cu marginea dreaptă, rareori, ușor teșită spre interior (fig. 1/2, 3, 5, 11; 2/7, 11). Unele fragmente provin de la oale cu corpul scund, mult bombat, și buza arcuită spre interior cu marginea ușor subțiată (fig. 1/7, 9, 10, 13), una dintre oale fiind prevăzută cu un fel de cioc de turnare, realizat prin perforarea peretelui sub buză (fig. 1/18). Cîteva fragmente provin de la oale, în formă de „borcan“ cu gîtul mai mult ori mai puțin dezvoltat și buza cu marginea rotunjită, (fig. 1/1; 2/1, 10), sau teșită spre interior (fig. 1/8, 15; 2/4).

Printre elementele ornamentale frecvent întîlnite la oale, indiferent de forme și dimensiuni, menționăm briul alveolar aplicat sau tras din corpul vasului (fig. 1/5, 6, 12, 20; 2/7). Pe un fragment de la partea inferioară a unei oale, se păstrează o porțiune din briul alveolar aplicat, dispus oblic, (fig. 1/17). Relativ frecvent apare și briul simplu tras din corpul vasului dispus orizontal imediat sub buză (fig. 1/4), sau ceva mai jos, (fig. 1/3, 11, 16; 2/11), întrerupt de apucători plate aduse puțin în sus din dreptul cărora coboară vertical alt briu simplu (fig. 1/21).

În legătură cu proeminențele, denumite în mod curent apucători menționăm că toate fragmentele ceramice care dispun de astfel de elemente utilitare și decorative, acestea sînt fixate totdeauna la partea superioară a oalelor. Remarcăm în același timp raritatea apucători

rilor orizontale mari, cu marginile rotunjite, ca și a butonilor conici, prezenți într-un singur caz pe un fragment de oală de dimensiuni mici (fig. 1/10). În privința repertoriului decorativ întâlnit pe fragmentele de oale, remarcăm alveolele ovale realizate prin apăsare, în pasta moale, dispuse orizontal pe umărul vasului, singure (fig. 2/1) sau asociate cu creștăturile oblice pe buză (fig. 1/1). Pe umărul unei oale cu gîtul dezvoltat se află un șir de alveole romboidale, realizate, prin apăsare în pasta moale, cu un instrument cu vârful triunghiular (fig. 2/4), iar pe altă oală se întâlnesc mici creștături dispuse orizontal între apucători (fig. 1/7).

Printre fragmentele ceramice lucrate cu mîna se află și cîteva provenind de la o cană de dimensiuni mijlocii-mici, cu corpul bombat și toarta de secțiune ușor ovală (fig. 1/19); alte fragmente provin de la o cană de dimensiuni relativ mari, cu toarta de secțiune rectangulară, flancată de două apucători mici, plate, de formă triunghiulară (fig. 1/22). Alte cîteva fragmente de torți fac dovada că astfel de recipiente se întâlneau în număr mai mare în așezare.

Printre formele de vase lucrate cu mîna, reprezentate prin fragmente, unul provine de la o strachină cu corpul tronconic cu partea superioară verticală prevăzută cu torți orizontale, ușor înclinate în sus (fig. 2/6). Un alt fragment provine de la o strachină tronconică cu marginea arcuită spre interior (fig. 2/8), iar un al treilea fragment reprezintă o proeminență plată, străpunsă vertical dispusă ușor înclinată în sus, prinsă pe umărul străchinii (fig. 2/3).

Printre obiectele lucrate din lut descoperite pe podeaua locuinței se numără și o fusaiolă de formă bitronconică (fig. 2/2) ilustrind ocupații casnice ca torsul.

Ceramica lucrată la roată este reprezentată de un fragment de buză provenind de la o cană lucrată din pastă fină cenușie-gălbuie (fig. 2/5), un altul provenind de la o căniță cu toartă de secțiune rectangulară, supraînălțată, prinsă pe buză (fig. 22/9) și alte cîteva fragmente, atipice, toate lucrate din pastă fină cenușie.

Încadrare cronologică.

Sondajul arheologic de salvare din așezarea geto-dacică de la Bursuci, comuna Epureni, deși de mici proporții a oferit totuși un material arheologic interesant, prin existența unei forme ceramice și elemente decorative, mai puțin cunoscute pentru această zonă a Moldovei.

Ceramica lucrată cu mîna descoperită în locuința parțial distrusă cît și în pămîntul răscolit de pe suprafața altor două, trei locuințe ne oferă o varietate de forme, începînd cu oalele de dimensiuni mari, mijlocii și mici, și continuînd cu cănile și străchinile.

Oalele, de toate dimensiunile, cu pereții drepecți, rareori ușor arcuiți și marginea rotunjită sau tăiată, precum și oalele cu pereții curbați și gura largă, arcuită în interior, avînd suprafața aspră, nelustruită, sînt cele mai frecvente în așezarea de la Bursuci. Nu lipsesc nici oalele bitronconice de dimensiuni relativ mari cu gîtul înalt și buza ușor

evazată, rareori cu marginea arcuită în interior, amintind unele forme de aspect hallstattian târziu din perioada de trecere spre etapa latenoidă, ca de altfel și fragmentele acoperite cu angobă neagră lucioasă, caracteristice ceramicii din această perioadă¹.

Din punct de vedere ale repertoriului ornamental remarcăm utilizarea frecventă a briului simplu și alveolat, rareori crestat, cit și a alveolelor și crestaturilor, a proeminențelor triunghiulare, cu vârful puțin ridicat, mai rar al celor ovale, dispuse orizontal. Cu rare excepții briul, fie simplu fie alveolat sau crestat este aplicat la partea superioară a vasului între proeminențe, care pe lângă funcția de ornament îndeplineau și un rol utilitar de apucători. Remarcăm în același timp lipsa totală a proeminențelor sau butonilor cilindrici și patruleteri cit și raritatea celor conici, spre deosebire de așezarea nefortificată de la Corni-Huși ce pare contemporană cu cea de la Bursuci, dar în care apar butonii de toate categoriile². De altfel și prezența în așezarea de la Bursuci a unor oale scunde cu corpul sferoidal, una dintre ele prevăzută cu un fel de cioc de turnare, realizat sub buză, deosebesc întrucâtva cele două așezări deși cronologic acestea par a fi contemporane.

În privința contemporaneității celor două așezări pledează și tipurile de străchini cu marginea dreaptă sau ușor înclinată spre interior, prevăzute cu proeminente perforate sau cu torți orizontale, existente în așezarea de la Bursuci. Același lucru se poate spune și despre cămile cu corpul bombat sau bitronconic și toartă de secțiune circulară sau rectangulară prezente în așezarea de la Bursuci, formă socotită de bază în repertoriul ceramicii geto-dacice din faza sa mijlocie de dezvoltare³.

De altfel și proeminențele în relief dispuse la baza torții surprinse la una din cămile fragmentare de la Bursuci își găsesc corespondența atât în așezările getice de la Poiana⁴, Răcătău⁵, Bradu⁶ etc. din Moldova, cit și necropolele getice de la Murighiol⁷ din Dobrogea, Zimnicea din Muntenia⁸ ori în necropola celto-dacică de la Apahida⁹ din Transilvania, încadrate cronologic în secolul al III-lea î.e.n.

În lipsa altor materiale arheologice care să ne ajute la o încadrare cronologică mai strînsă, pînă la reluarea cercetărilor și descoperirea unor complexe de locuit „in situ” datăm așezarea getică de la Bursuci în limitele secolului al III-lea î.e.n.

NOTE

1. A. C. Florescu, S. Rață, *Studii și materiale*, Suceava, 1969, p. 11—12; B. Mitrea, C. Preda, N. Angheliescu, *MCA*, VII, 1961, p. 285; S. Teodor, *Thraco-Dacica*, II, 1981 p. 189, cu bibliografia respectivă.

2. S. Teodor, *op. cit. loc. cit.*
3. *Ibidem*, p. 190 ; I. H. Crișan, *Ceramica daco-getică*, București, 1969, p. 117.
4. c.f. I. H. Crișan, *Ceramica daco-getică* București, 1969, p. 117.
5. Informații amabile de la colegiul V. Căpitanu, căruia îi mulțumim călduros și pe această cale.
6. Informații de la colegul V. Ursache, căruia îi mulțumim pentru amabilitate.
7. E. Bujor, *MCA*, VII, 1961, p. 297, fig. 1.
8. A. D. Alexandrescu, *Dacia* N.S., 24, 1980, p. 30—31, 47, fig. 25/12—13.
9. I. H. Crișan, *op. cit., loc. cit.*

LES FOUILLES ARHÉOLOGIQUES DE SAUVETAGE DE LA SITE GÉTIQUE DE BURSUCI, COMMUNE EPURENI, DÉPARTEMENT DE VASLUI, DE L'ANNÉE 1987

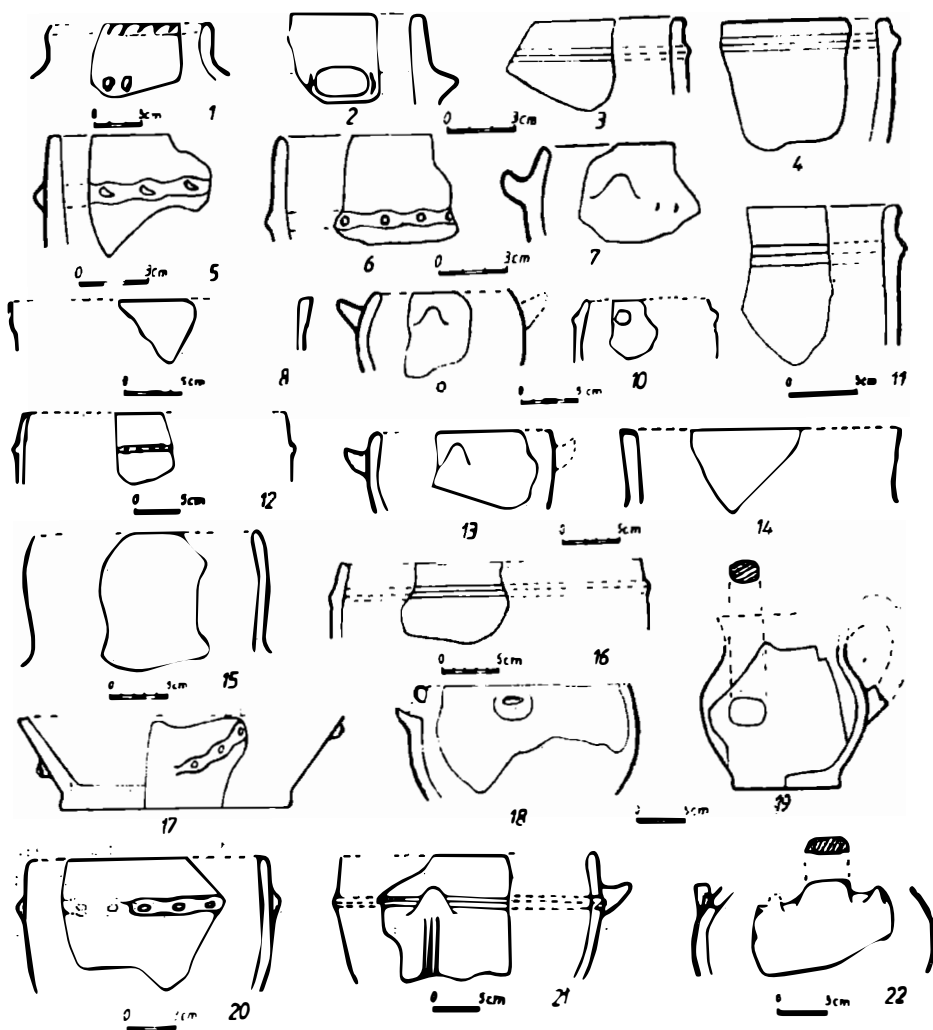
Résumé

À la suite des certains travaux d'aménagement foncière exécutés sur le territoire du village Bursuci, on a détruit quelques habitations appartenant à une site gétique.

Note intervention réside en sauvetage d'une partie d'une habitation enfoncée dans le sol (hutte) de laquelle on a récupéré de nombreux fragments céramiques travaillés à la main et quelques uns à la roue.

On a récupéré ensuite quelques comme le filage et le tissage.

La céramique découverte a l'intérieur de la hutte tout commue celle récupérée provenant des autres habitations détruites est caractéristique pour la civilisation gétique à la fin du IV-ième siècle et débout du III-ième siècle avant notre ère.

Fig. 1. Bursuci-Epurenii Ceramică lucrată cu mâna din locuința nr. 1.
Bursuci-Epurenii La céramique travaillée à la main de la hutte no. 1

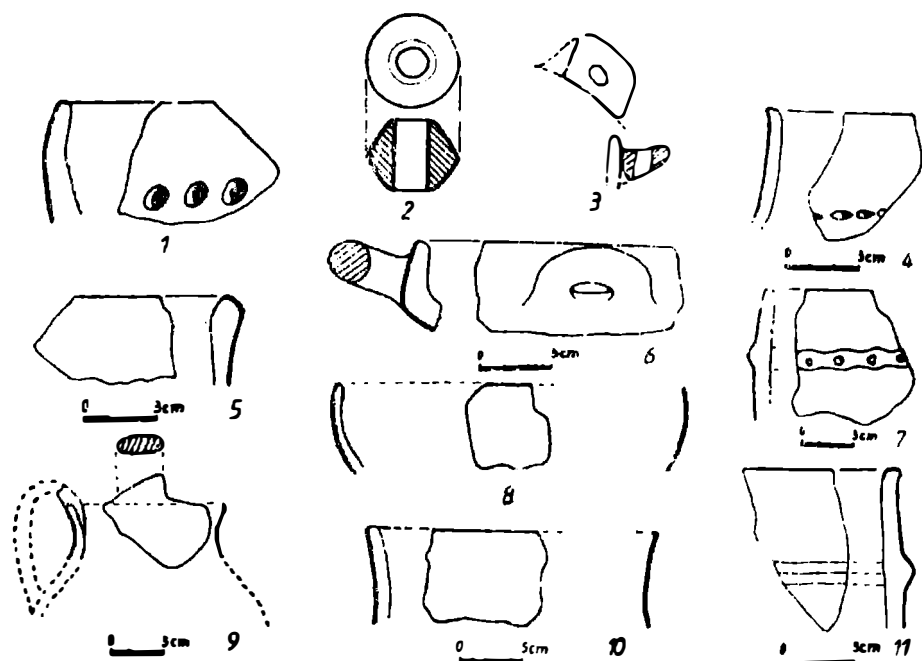

Fig. 2. Bursuci-Epureni. Fragmente de vase din locuința nr. 1 3—8, 10—11 ; fusoioală : — Epureni : 2 ; fragment de cană lucrată la roată 9

Bursuci-Epureni. Les fragments céramiques de la hutte no. 1 1,3—8, 10—11 fusoioală : — Epureni : 2 ; le fragment de cruche travaillée au tour : 9.

